

Ministarstvo
finansija

Adresa: Ul. Stanka Dragojevića 2
81000 Podgorica, Crna Gora
www.mif.gov.me

Br.: 02-05-430/25-8036/2

Podgorica, 03.04.2025.godine

**Za: MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA, Vaka Đurovića b.b, Podgorica
gospođi, prof. dr Anđeli Jakšić-Stojanović, ministarki**

Predmet: Mišljenje na Predlog plana obrazovanja odraslih za period 2025 - 2029. godine

Veza: Vaš akt br. 08/2-605/25 - 3195/4 od 24.03. 2025. godine i dopuna od 02.04.2025.godine

Poštovana gospođo Jakšić-Stojanović,

Povodom *Predloga plana obrazovanja odraslih za period 2025 - 2029. godine*, Ministarstvo finansija daje sljedeće

MIŠLJENJE

Na tekst Predloga plana i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta uticaja na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Dostavljenim Planom definišu se prioritetne aktivnosti obrazovanja odraslih i to: unapređenje kvaliteta programa obrazovanja, povećanje učešća odraslih u cjeloživotnom učenju, praćenje rada organizatora obrazovanja odraslih, stvaranje uslova za uključivanje Crne Gore u PIAAC istraživanje i dr.

Zakonom o obrazovanju odraslih propisano je da za programe obrazovanja koji se finansiraju iz javnih prihoda (osposobljavanje za prvu kvalifikaciju, programi prekvalifikacije, dokvalifikacije, specijalizacije, stručnog usavršavanja, odnosno sticanja ključne kompetencije i dr.), koji su obuhvaćeni godišnjim planom obrazovanja, odrasli ne učestvuju u troškovima obrazovanja.

Shodno navednom, predmetnim Planom obrazovanja predviđeno je finansiranje iz budžeta Crne Gore u ukupnom iznosu od 1,97 mil.€ u periodu od 2025-2029.godine, i to dominantno kod Zavoda za zapošljavanje.

U Izvještaju o analizi uticaja propisa navedeno je da za implementaciju dostavljenog Plana u 2025. godini potrebna su sredstva u iznosu od 0,496 mil.€, od čega 0,48 mil.€ kod Zavoda za zapošljavanje. Za period od 2026-2029.godine za realizaciju Plana predložena su sredstva u iznosu od 1,48 mil.€ najvećim dijelom kod Zavoda za zapošljavanje 0,72 mil.€ i Ispitnog Centra 0,64 mil.€, za stvaranje uslova za uključivanje Crne Gore PIAAC istraživanje koje uključuje tri ključne oblasti: pismenost, numeričke vještine i rješavanje problema u tehnološki bogatom okruženju.

Imajući u vidu da su Zakonom o budžetu za 2025. godinu obezbijeđena sredstva kod nosioca aktivnosti, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na Plan obrazovanja odraslih za 2025. godinu, uz napomenu da će iznos sredstava potreban za predmetni Plan u narednim godinama, biti predmet razmatranja prilikom procesa izrade godišnjeg zakona o budžetu.

Dodatno, upućujemo na odredbe Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti član 40, kojim se uređuje da ugovorene obaveze moraju biti usklađene sa planiranim i odobrenim sredstvima, kao i da je budžetski izvršilac odgovoran za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici.

S poštovanjem,

 MINISTAR
Novica Vuković

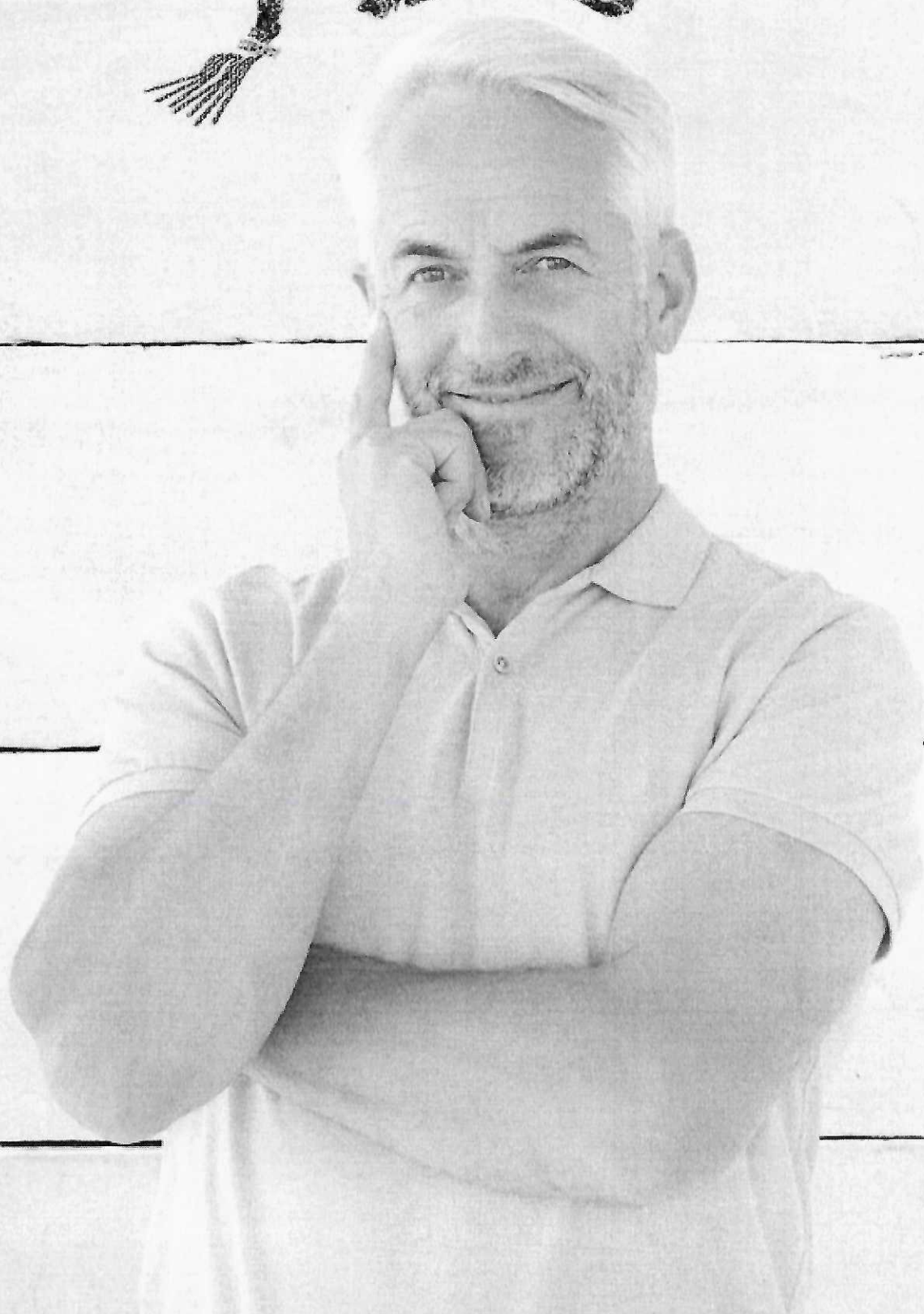
Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija

2025 – 2029.

PLAN OBRAZOVANJA ODRASLIH

UVOD

U skladu sa članom 31 Zakona o obrazovanju odraslih, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija pripremilo je Plan obrazovanja odraslih za period 2025-2029. godine.

Shodno tome, ministarka prosvjete, nauke i inovacija je 19. decembra 2024. godine rješenjem o obrazovanju radne grupe za pripremu nacrtu dokumenta **Plan obrazovanja odraslih za period 2025-2029. godine** (rješenje broj: 05/2-04-605/24-10187) za članove Radne grupe imenovala:

1. Jasnu Jovanović, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija,
2. Safeta Kalača, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija,
3. Mirzu Gargovića, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija,
4. Snežanu Drobnjak, Ministarstvo rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga,
5. Belmu Kanalić, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografiji,
6. Ivanu Slavić, Ministarstvo ekonomskog razvoja,
7. Miloša Trivića, Ispitni centar,
8. Ivana Markovića, Centar za stručno obrazovanje,
9. Slađanu Nedović, Zavod za zapošljavanje,
10. Gordanu Bošković, Unija poslodavaca Crne Gore,
11. Slavku Bošković, Unija slobodnih sindikata Crne Gore,
12. Tatjanu Džudović, Savez sindikata Crne Gore,
13. Margu Koković, Privredna komora Crne Gore,
14. Željka Raičevića, JU Srednja stručna škola „Ivan Uskoković“,
15. Vericu Gogić, JU Škola za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“.

Zadatak radne grupe bio je da u skladu sa postavljenim ciljevima Strategije za reformu obrazovanja 2025-2035. godine, Reformskom agendom Crne Gore 2024-2027. i evropskim tendencijama u oblasti razvoja cjeloživotnog učenja i obrazovanja odraslih, izradi četvorogodišnji Plan obrazovanja odraslih za period 2025-2029. godine koji će se realizovati u Crnoj Gori.

Prilikom izrade ovog dokumenta uvažavane su i preporuke iz sljedećih dokumenata:

- Strategija Evropa 2020 – Evropski ekonomski i socijalni komitet,
- Preporuka Evropskog parlamenta i Savjeta o evropskom okviru kvalifikacija za učenje odraslih,
- Preporuka Savjeta od 16. juna 2022. godine o evropskom pristupu mikrokvalifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost,
- Rezolucija Savjeta o novoj evropskoj agendi za obrazovanje odraslih za period 2021-2030,
- Rezolucija Savjeta o strateškom okviru za evropsku saradnju u obrazovanju i obuci ka Evropskom prostoru obrazovanja i šire,
- Evropski stub socijalnih prava,
- Deklaracija iz Porta,
- Evropska agenda vještina za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost,

- Strategija za digitalizaciju obrazovnog sistema 2022-2027,
- Put ka unapređenju vještina: Nove prilike za odrasle,
- Kompetencije za cjeloživotno učenje - Evropski okvir kvaliteta za obrazovanje odraslih (EQAVET).

Politika EU u oblasti obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja osmišljena je tako da bude podrška nacionalnim aktivnostima i doprinese rješavanju izazova, kao što su:

- unapređenje pristupa, kvaliteta i relevantnosti programa obrazovanja,
- povećanje stope zaposlenosti,
- poboljšanje obrazovanja i smanjenje siromaštva,
- povezivanje obrazovnih programa sa potrebama tržišta rada,
- poboljšanje kvaliteta obrazovanja odraslih kroz uspostavljanje standarda i indikatora za obezbjeđivanje kvaliteta,
- promovisanje koncepta cjeloživotnog učenja kao osnovnog principa obrazovanja odraslih, osiguravajući da svaki građanin/građanka ima mogućnost da se obrazuje tokom cijelog života, kako bi se prilagodio dinamičnim promjenama na tržištu rada,
- nedostatak vještina radne snage i globalne konkurentnosti,
- starenje društva,
- niža stopa socijalne uključenosti stanovništva.

Evropa se suočava sa brojnim izazovima kao što su klimatske promjene, brza digitalizacija, porast nejednakosti, posebno u regionima i državama gdje je nezaposlenost veoma visoka. Postoje zahtjevi za novim vještinama i kompetencijama građana/građanki, naročito uslovljeni aktuelnim demografskim promjenama, usled migracija koje mijenjaju strukturu evropske populacije. U tom smislu, obrazovanje odraslih može imati vitalnu ulogu u rješavanju ključnih izazova sa kojima se susreće društvo današnjice. Evropa posmatra ovaj segment obrazovnog sistema kao sredstvo koje može snažno da doprinese ostvarivanju ciljeva Agende 2030 Ujedinjenih nacija i Ciljeva održivog razvoja.

Sistem obrazovanja odraslih treba da ostvari punu razvojnu moć doprinoseći ostvarivanju ciljeva Evropske strategije za pametan, održiv i inkluzivan rast, uključujući dostizanje osnovnih vrijednosti kao što su:

- pravičnost, socijalna kohezija, aktivno građanstvo, kreativnost i inovacije,
- podizanje nivoa zaposlenosti u Evropi povezujući svijet obrazovanja i rada kroz obuke, priznavanje stečenih vještina i kompetencija,
- smanjenje broja od 80 miliona ljudi sa niskim nivoom vještina,
- dostizanje evropskog cilja da najmanje 20 miliona ljudi bude manje izloženo riziku od siromaštva i socijalne isključenosti.

U savremenim obrazovnim politikama, obrazovanje se tretira kao osnov ostvarivanja ljudskih prava i sloboda, kao što su pravo na rad i zaposlenje, bezbjednost, jednakost, slobodu izražavanja mišljenja i aktivnog učešća u životu zajednice. Lisabonskom strategijom iz 2000. godine Evropski savjet postavio je za cilj da EU postane najkonkurentnija i najdinamičnija privreda utemeljena na znanju, sposobna za održivi ekonomski rast, sa većim mogućnostima

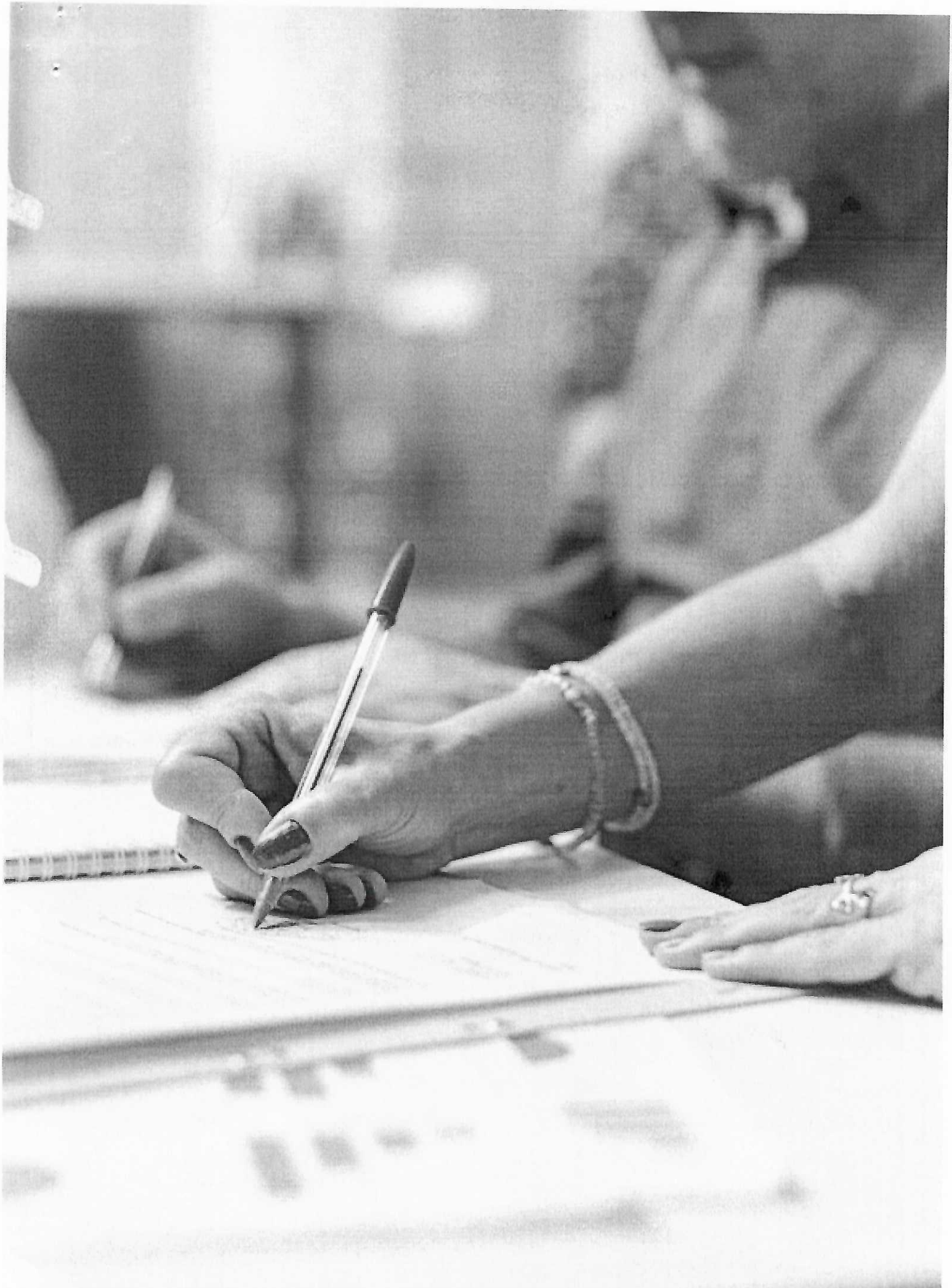
može poboljšati šanse za zapošljavanje, jer poslodavci mogu bolje razumjeti i vrednovati kvalifikacije kandidata/kandidatkinja. Kada pojedinci vide da se njihovo neformalno i informalno učenje priznaje i vrednuje, to ih motiviše da nastave sa sticanjem novih znanja i vještina tokom čitavog života. Validacija može pomoći u prepoznavanju i vrednovanju prethodnih iskustava prilikom prelaska iz jednog obrazovnog ili radnog okruženja u drugo. Reformskom agendom Crne Gore 2024-2027 predviđena je izrada i revidiranje programa obrazovanja odraslih u okviru sektora koji uključuju zelenu i digitalnu ekonomiju, kao i drugih sektora, u skladu sa potrebama tržišta rada. Cilj je revidiranje najmanje 30 programa obrazovanja odraslih za kojima se bude pokazala najveća potreba na tržištu rada, a biće razvijeno najmanje 10 programa obrazovanja odraslih kojima se promovišu poslovi u zelenoj i digitalnoj ekonomiji.

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija pružiće podršku ustanovama za obrazovanje odraslih u cilju povezivanja sa privredom i poslodavcima i omogućiti sticanje nacionalnih stručnih kvalifikacija u saradnji sa Ispitnim centrom Crne Gore. Kampanje kojima se podstiče učenje odraslih za fokus će imati zelenu i digitalnu ekonomiju, uvažavajući mjere iz Nacionalne strategije održivog razvoja, Nacionalnog programa zaštite životne sredine, lokalnih planova zaštite životne sredine, strategija, planova i programa koji se donose ili su doneseni prema posebnim propisima u pojedinim oblastima za pojedine segmente životne sredine i opterećenja. Za ove aktivnosti Reformskom agendom Crne Gore izdvojeno je 180.000,00 €, a za realizaciju je nadležno Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, u partnerstvu sa Centrom za stručno obrazovanje i Ispitnim centrom Crne Gore. Aktivnosti će biti realizovane u periodu 2025-2027. godina. Prema popisu stanovništva, domaćinstava i stanova iz 2023. godine¹ u Crnoj Gori popisano je 623.633 lica sa mjestom boravka u Crnoj Gori. Od ukupnog broja stanovništva 316 826 (50,80%) čine osobe ženskog pola, dok 306.807 (49,20%) čine osobe muškog pola. U prosjeku žene imaju 40,90, a muškarci 38,52 godine. Najveći broj stanovnika ima Podgorica, zatim slijede Nikšić i Bar.

Kada se posmatraju rezultati popisa prema starosnim grupama, djeca starosti 0-5 godina (predškolski uzrast) čine 6,85% ukupnog stanovništva, djeca starosti 6-14 godina (osnovna škola) čine 11,18% ukupnog stanovništva, dok lica starosti 15-18 godina (srednja škola) čine 4,63% ukupnog stanovništva Crne Gore. Stanovništvo od 0 do 14 godina starosti čini 18,03% od ukupnog stanovništva. Radno sposobno stanovništvo (15-64 godine) čini 65,13%, dok stanovništva sa 65 i više godina ima 16,84%. Punoljetno stanovništvo čini 78,45% ukupnog stanovništva. Radna grupa je u okviru ovog dokumenta precizirala prioritete ciljeve/ oblasti obrazovanja odraslih za naredni četvorogodišnji period. Urađeni četvorogodišnji Plan obrazovanja odraslih 2025-2029. godine biće osnov za izradu i donošenje godišnjih planova obrazovanja odraslih koji će sadržati i precizirati bliže aktivnosti i sredstva potrebna za njihovu realizaciju. Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija će u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih, na predlog Centra za stručno obrazovanje, donijeti za svaku godinu poseban godišnji plan obrazovanja odraslih.

Realizacijom predviđenih aktivnosti, nezaposleni će biti u prilici da povećaju svoje šanse za zaposlenje, a zaposleni će, kroz uvećanje svojih kompetencija, steći mogućnost za napredovanje u karijeri, povećati produktivnost i efikasnost u radu.

¹ [https://www.monstat.org/uploads/files/popis%202021/saopstenja/SAOPSTENJE_Popis%20stanovnistva%202023%20I_cg.pdf](https://www.monstat.org/uploads/files/popis%202021/saopštenja/SAOPSTENJE_Popis%20stanovnistva%202023%20I_cg.pdf)

1. ZAKONSKA UTEMELJENOST PRIPREME I DONOŠENJA PLANA OBRAZOVANJA ODRASLIH

Neophodnost donošenja Plana obrazovanja odraslih, čiji je osnovni cilj utvrđivanje javnog interesa u ovoj oblasti, definisana je odredbama člana 31 Zakona o obrazovanju odraslih².

U skladu sa odredbama ovog člana Plan obrazovanja odraslih donosi Vlada na predlog Ministarstva.

Odredbama člana 32 navedenog Zakona precizirano je da se Planom obrazovanja odraslih:

1. utvrđuju prioritetne obrazovne oblasti obrazovanja odraslih,
2. određuju infrastrukturne djelatnosti potrebne za izvođenje obrazovanja odraslih,
3. određuje okvirni obim sredstava koja su potrebna za njegovu realizaciju, nadležni organe državne uprave koji su odgovorni za sprovođenje Plana obrazovanja,
4. određuju programi obrazovanja i dinamika njihovog ostvarivanja.

Plan obrazovanja odraslih za period 2025–2029. godine predstavlja dalju operacionalizaciju i konkretizaciju ciljeva navedenih u okviru Strategije za reformu obrazovanja (2025-2035). Planom se predviđa i realizacija aktivnosti koje doprinose ostvarivanju postavljenih ciljeva na nivou EU u oblasti obrazovanja odraslih.

2. PRIORITETNE OBLASTI OBRAZOVANJA ODRASLIH ZA PERIOD 2025-2029. GODINE

U okviru Strateškog cilja 1 Strategije za reformu obrazovanja koji se odnosi na pružanje visokokvalitetnog, dostupnog i pravičnog obrazovanja koje podstiče cjelovit razvoj, definisan je poseban operativni cilj koji targetira povećanje učešća odraslih u cjeloživotnom učenju i bolju regulaciju obrazovanja odraslih. Ovaj operativni cilj predstavlja osnov za utvrđivanje prioriteta oblasti djelovanja Planom obrazovanja odraslih (2025-2030) i to:

1. **Unapređenje kvaliteta programa obrazovanja,**
2. **Povećanje učešća odraslih u cjeloživotnom učenju kroz unapređenje dostupnosti obrazovane ponude,**
3. **Promovisanje cjeloživotnog učenja,**
4. **Obezbjedivanje kvaliteta i praćenje rada organizatora obrazovanja odraslih,**
5. **Stvaranje uslova za uključivanje Crne Gore u PIAAC istraživanje.**

Misija Plana obrazovanja odraslih u Crnoj Gori je da obezbijedi sveobuhvatan i inkluzivan okvir za obrazovanje koje će osnažiti odrasle da steknu relevantne vještine i znanja, unaprijede svoju konkurentnost na tržištu rada i postanu aktivni i odgovorni članovi društva. Kroz identifikaciju prioriteta obrazovnih oblasti, infrastrukturnih potreba i razvoj prilagođenih programa, omogućiće se dostupno, kvalitetno i inovativno obrazovanje koje je u skladu sa potrebama pojedinaca i cjelokupnog društva.

² Zakon o obrazovanju odraslih "Službeni list Crne Gore", br. 20/11 i 47/17

Vizija Plana obrazovanja odraslih u Crnoj Gori je društvo koje vrednuje i podržava cjeloživotno učenje, gdje svaki pojedinac ima pristup obrazovanju koje je prilagođeno njegovim potrebama, interesovanjima i tržištu rada. Potencijal svakog građanina se prepoznaje i razvija, čime se doprinosi ekonomskom i socijalnom napretku Crne Gore. Plan teži stvaranju fleksibilnog i dinamičnog obrazovnog okvira koji će osnažiti pojedince da postignu svoje profesionalne i lične ciljeve, doprinoseći time održivom razvoju Crne Gore.

Ključni ciljevi Plana obrazovanja odraslih su:

- **pristupačnost i inkluzivnost**, što podrazumijeva sveobuhvatan pristup obrazovanju za sve odrasle, uključujući i ranjive grupe,
- **kvalitet i relevantnost**, odnosno fokus na kvalitet obrazovanja u skladu sa potrebama pojedinca i tržišta rada,
- **cjeloživotno učenje** kroz promociju kulture kontinuiranog učenja kao osnovnog principa razvoja,
- **društveni i ekonomski razvoj Crne Gore** jer je obrazovanje osnovno sredstvo za jačanje društva i doprinos ekonomskom i socijalnom razvoju,
- **fleksibilnost** se ogleda u prilagodljivosti programa obrazovanja različitim potrebama i interesima pojedinaca.

2.1. UNAPREĐENJE KVALITETA PROGRAMA OBRAZOVANJA

Za potpuno integrisanje u jedinstveno tržište znanja i vještina EU, neophodno je da Crna Gora razvije mjere prekvalifikacije i usklađivanja sa tržištem rada, uz posebnu pažnju posvećenu dvostrukoj tranziciji. Sprovedenjem aktivnosti u okviru ovog cilja obezbijediće se uslovi za stvaranje radne snage koja posjeduje znanja i vještine za obavljanje poslova koji se u značajnoj mjeri oslanjaju na zelenu i digitalnu ekonomiju i poboljšati kvalitet i relevantnost programa obrazovanja odraslih kako bi se povećao udio odraslog stanovništva u procesima cjeloživotnog učenja. U cilju unpređenja obrazovne ponude potrebno je revidirati postojeće programe obrazovanja, uz saradnju sa socijalnim partnerima, kako bi isti odgovorili novim izazovima i potrebama tržišta rada. Osim toga, planirana je izrada i novih programa obrazovanja iz oblasti zelene i digitalne ekonomije, kao i iz ostalih oblasti za kojima postoji najveća potreba na tržištu rada. Pored izrade programa koji prate savremene trendove, Planom obrazovanja predviđena je izrada programa koji su namjenjeni ranjivim kategorijama stanovništva i starijim osobama. Lica sa invaliditetom, dugotrajno nezaposljena lica, kao i lica koja se nalaze u zatvorima su kategorija stanovništva koja zahtijeva posebnu pažnju kada je u pitanju socijalna inkluzija kroz obrazovanje.

Izrada novih i revizija postojećih programa sagledavaće se kroz vizuru savremenih društvenih tokova. Nove tehnologije i digitalizacija imaju potencijal da omoguće bolje životne i radne uslove i bolju ravnotežu između njih, poboljšaju produktivnost i dovedu do otvaranja novih radnih mjesta, ukoliko su praćeni kreiranjem adekvatnih politika za uključiv i održiv rast podstaknut inovacijama. U svim sektorima – u različitim kombinacijama i s različitim intenzitetom – javljaju se tri fenomena: stvaranje, transformacija i zamjena.

Prema OECD-u, predviđaju se znatni poremećaji u pogledu zapošljavanja i poslovnih modela u nekim sektorima (proizvodnja, prevoz, zdravlje, ugostiteljstvo, finansije i obrazovanje). Postoji rizik da će se 9% radnih mjesta izmjestiti jer se 70% zadataka koje oni obuhvataju može automatizovati. Ostalih 25% radnih mjesta će se transformirati jer se samo polovina zadataka može automatizovati. Istovremeno, digitalizacija ima potencijal za stvaranje novih radnih mjesta, ne samo u sektoru industrijske proizvodnje, nego i u uslužnom sektoru. Rezultat će zavisiti od integrisanog plana politike, od javnih odluka, kao i od politika koje se sprovode radi prevazilaženja izazova koji proizlaze iz novih proizvodnih procesa i poslovnih modela, posebno kada je riječ o pružanju potrebnih vještina mladima, te osposobljavanju, nadogradnji vještina i prekvalifikaciji osoba koje traže posao i postojeće radne snage.³ Uzimajući u obzir trenutnu situaciju u društvu i na tržištu rada i postojeće odlike ljudskih resursa u Crnoj Gori posebna pažnja će se posvetiti kompetencijama unapređenja komunikacije na stranim jezicima i korišćenja IT.

Aktivnosti	Ciljna grupa	Nosioci aktivnosti	Indikatori	Vremenski okvir/ Finansijska sredstva
Revidiranje postojećih programa u skladu sa potrebama tržišta rada	Polaznici/ Polaznice programa obrazovanja	CSO MPNI Licencirani organizatori obrazovanja odraslih Socijalni partneri	Revidirano najmanje 40 programa obrazovanja	2025-2029. 70.000 €
Razvijanje programa obrazovanja u saradnji sa privredom, iz oblasti: digitalne i zelene ekonomije, kao i drugih sektora u skladu sa analizom potreba tržišta rada	Polaznici/ Polaznice programa obrazovanja	CSO MPNI Licencirani organizatori obrazovanja odraslih Socijalni partneri	Usvojeno najmanje 10 programa obrazovanja	2025-2029. 17.500 €
Razvoj programa obrazovanja za ranjive kategorije (lica sa invaliditetom, dugotrajno nezaposlena lica, obuke u zatvorima) i starija lica	Polaznici/ Polaznice programa obrazovanja iz ranjive kategorije (lica sa invaliditetom, dugotrajno nezapošljena lica, obuke u zatvorima) i starija lica	CSO MPNI Licencirani organizatori obrazovanja odraslih Socijalni partneri	Usvojeno najmanje 5 programa obrazovanja	2025-2029. 8.750€

³ Budućnost rada – sticanje odgovarajućih znanja i vještina za ispunjavanje potreba budućih radnim mjesta (Mišljenje Evropskog ekonomskog i socijalnog odbora) (15. mart 2018.) (2018/C 237/02).

2.2. POVEĆANJE UČEŠĆA ODRASLIH U CJELOŽIVOTNOM UČENJU KROZ UNAPREĐENJE DOSTUPNOSTI OBRAZOVANE PONUDE

Obrazovanje odraslih u Crnoj Gori predstavlja segment obrazovanja kojem je potrebno posvetiti više pažnje u svim njegovim aspektima. Imajući u vidu trenutni obuhvat od oko 4% odraslih koji su učestvovali u različitim programima obuke, neophodno je stvarati uslove za uključivanje što većeg broja građana u proces cjeloživotnog učenja, u cilju razvoja konkurentne tržišne privrede, smanjenja nezaposlenosti i socijalne isključenosti.

Obrazovanje odraslih ne odgovara u potpunosti zahtjevima polaznika/polaznica za prekvalifikacijom i sticanjem dodatnih vještina. Postojeću obrazovnu ponudu treba upotrijebiti kako bi se odgovorilo na obrazovne potrebe različitih kategorija stanovništva. Cilj je dalje raditi na promociji cjeloživotnog učenja i kreiranju opsežnije obrazovne ponude za sve kategorije građana shodno uzrastu, kao i obrazovnom profilu.

Tendencija države je da omogući stvaranje boljih uslova za otvaranje novih radnih mjesta i ulaganje u ljudski kapital u cilju podizanja nivoa zaposlenosti i unapređenja ekonomske konkurentnosti Crne Gore.

U cilju bolje dostupnosti programa obrazovanja svim polaznicima/polaznicama, Ministarstvo planira da inicira otvaranje trening centara za obrazovanje odraslih u školama i na Univerzitetu. Na taj način, stvorile se uslovi da se programi, za koje ne postoji interesovanje privatnog sektora za njihovu realizaciju, sprovedu na ovim ustanovama.

Pored toga, Zakonom o obrazovanju odraslih propisano je da polaznici/polaznice obrazovanja odraslih za sticanje prve kvalifikacije ne plaćaju troškove obrazovanja. U saradnji sa Zavodom za zapošljavanje planirana je promjena načina i uslova za tender koji raspisuje Zavod za organizatore obrazovanja odraslih, sa ciljem da se akcenat stavi na obrazovanje kadra koji je deficitaran na tržištu rada.

Modernizacija obrazovnih sistema i obuke istaknuta je kao vitalni doprinos prosperitetu u Evropi. Značaj obrazovanja i obuke u razvoju nacionalnih ekonomija je prepoznat u razvojnim dokumentima i zakonskoj regulativi. Procjenjuje se da ulaganje u obrazovanje i obuku pojedincima (privatan profit) i društvu (društveni profit) donosi profit koji je uporediv s ulaganjima u materijalni kapital.⁴ Sve veći udio doprinosa uslužnih djelatnosti u društvenom bruto proizvodu u privredi, brzina kojom se mijenja tehnologija, rastući udio znanja/informacija u odnosu na vrijednost proizvodnje, kao i nivo privrednog restrukturiranja, idu u prilog takvoj vrsti ulaganja. Procjenjuje se da bi dodatna godina prosječnog školovanja u zemljama članicama OECD-a odmah dovela do povećanja privrednog rasta za oko 5%, te do dugoročnog povećanja rasta za 2,5%.

Prateći savremene trendove i sve veću zastupljenost tehnologije u obrazovanju, uvođenjem programa obrazovanja koji se mogu realizovati online, stvaramo mogućnost da polaznicima omogućimo brz i fleksibilan pristup obrazovanju.

⁴ 2006. godine u Danskoj je ulaganje privatnog sektora u obrazovanje i obuku bilo oko 2 milijarde eura, a država je ulagala 600 miliona eura.

Aktivnosti	Ciljna grupa	Nosioci aktivnosti	Indikatori	Vremenski okvir/ Finansijska sredstva
Organizacija trening centara u okviru škola i Univerziteta	Škole Univerziteti	Škole Univerziteti MPNI	Otvoreno najmanje 5 trening centara	2025-2029. 0€
Subvencije javnog sektora za sticanje prve kvalifikacije, dokvalifikacije i prekvalifikacije	Organizatori obrazovanja odraslih	ZZZCG MPNI CSO	Sproveden javni poziv za organizatore obrazovanja odraslih broj lica koja su prošla obuku	2025-2028. 1.200.000€
Razvijanje online programa obrazovanja koji odgovaraju različitim potrebama i interesovanjima polaznika	Polaznici programa obrazovanja	CSO MPNI organizatori obrazovanja odraslih Socijalni partneri	Usvojeno najmanje 5 online programa obrazovanja	2025-2029. 7.500€

2.3. PROMOVISANJE CJELOŽIVOTNOG UČENJA

Promovisanje cjeloživotnog učenja ključno je za razvoj društva, prilagođavanje tehnološkim promjenama i osiguravanje individualnog napretka stanovništva. Podizanjem svijesti o značaju cjeloživotnog učenja kod stanovništva obezbjeđuje se uključenost svih slojeva društva u obrazovanje. Promocija dobrih praksi, dani otvorenih vrata, informativne kampanje i promocija na društvenim kanalima, predstavljaju neke od načina na koje obrazovanje odraslih treba približiti stanovništvu. Cjeloživotno učenje nije samo individualna odgovornost, već su potrebni zajednički naponi društva, Vlade i privatnog sektora, kako bi se istakle prilike za profesionalni i lični razvoj.

Kreiranje digitalne platforme na kojoj će organizatori obrazovanja odraslih na jednom mjestu moći da predstavljaju svoju obrazovnu ponudu je aktivnost koja je planirana sa ciljem da se polaznicima/polaznicama olakša pronalaženje potrebnih obuka za svoje usavršavanje.

Aktivnosti	Ciljna grupa	Nosioci aktivnosti	Indikatori	Vremenski okvir / Finansijska sredstva
Organizacija informativnih kampanja o dostupnim programima obrazovanja	Polaznici/ Polaznice programa obrazovanja	CSO MPNI Licencirani organizatori obrazovanja odraslih Socijalni partneri	Organizovane 2 kampanje godišnje	2025-2029. 8.000€
Promocija cjeloživotnog obrazovanja na digitalnim kanalima	Polaznici/ Polaznice programa obrazovanja	CSO MPNI Licencirani organizatori obrazovanja odraslih Socijalni partneri	Sprovedena kampanja na digitalnim kanalima, kreiran softver za promociju obrazovne ponude organizatora obrazovanja odraslih	2025-2029. 10.000€
Organizacija manifestacije Dani obrazovanja i učenja odraslih	Polaznici/ Polaznice programa obrazovanja Licencirani organizatori obrazovanja odraslih Poslodavci	CSO MPNI Licencirani organizatori obrazovanja odraslih Socijalni partneri	Organizovana nedjelja obrazovanja odraslih	2025-2029. 3.000€ po godini
Organizacija dana otvorenih vrata i promocija uspješnih priča	Polaznici/ Polaznice programa obrazovanja Licencirani organizatori obrazovanja odraslih	CSO MPNI Licencirani organizatori obrazovanja odraslih Socijalni partneri	Organizovani dani otvorenih vrata kod 5 organizatora obrazovanja odraslih u 3 regije, nagrađeni uspješni polaznici i organizatori obrazovanja odraslih	2025-2029 1.000€ po godini

2.4. OBEZBJEĐIVANJE KVALITETA I PRAĆENJE RADA ORGANIZATORA OBRAZOVANJA ODRASLIH

Obezbjedenje i unapređenje kvaliteta u obrazovnim ustanovama je zakonska obaveza institucija i škola/ustanova, a ostvaruje se, između ostalog, kroz procese eksterne i interne evaluacije. Centar za stručno obrazovanje, na osnovu zakonskih nadležnosti, ima odgovornost za eksterno utvrđivanje kvaliteta rada ustanova inicijalnog stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih.

Proces obezbjeđivanja i unapređivanja kvaliteta jedan je od osnovnih ciljeva reforme obrazovnog sistema u Crnoj Gori. Proces je utemeljen na Opštem zakonu o obrazovanju i vaspitanju, i to članom 17 koji propisuje da obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada obavlja ustanova svake godine po pojedinim oblastima, a svake dvije godine u cjelini (samoevaluacija). Obezbjedenje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanova, najmanje svake četiri godine, obavlja Centar za stručno obrazovanje i Zavod za školstvo (eksterna evaluacija). Metodologiju za obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovi propisuje Ministarstvo, na predlog Centra za stručno obrazovanje i Zavoda za školstvo.

Kada je u pitanju samoevaluacija, ustanova u kojoj se odvija obrazovanje odraslih treba posebnu pažnju da posveti sljedećim oblastima kvaliteta:

- rukovođenje i organizacija,
- nastava/učenje i obuka,
- postignuća učenika/učenica odnosno polaznika/polaznica stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih,
- potrebe socijalnih partnera.

Eksternu evaluaciju kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanova iz oblasti stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih obavlja Centar za stručno obrazovanje, na osnovu Metodologije za obezbjeđivanje i unapređivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovama stručnog obrazovanja i obrazovanja odraslih⁵.

Eksterno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u ustanovi može biti redovno i vanredno. Redovno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada ustanove obavlja se najmanje jednom u četiri godine. Vanredno utvrđivanje kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada obavlja se po potrebi i na obrazloženi zahtjev savjeta roditelja čiju opravdanost ocjenjuje Centar, odnosno na zahtjev organa državne uprave nadležnog za poslove prosvjete. Tim koji evaluira ustanovu čine stalno zaposleni nadzornici/eksterni evaluator, odnosno nadzornice/eksterne evaluatorke u Centru za stručno obrazovanje, kao i spoljni saradnici-evaluatori/saradnice-evaluatorke, koji mogu biti iz obrazovnih ustanova i institucija ili iz privrede. Svi evaluatori, osim što moraju da imaju određeno radno iskustvo treba da zadovolje i minimalne standarde kompetencija za evaluatore, kao i da prođu obuku Centra za stručno obrazovanje.

⁵ <https://www.gov.me/dokumenta/410dfbd3-c202-48a6-90e4-ced271ee8482>

Utvrđivanje kvaliteta rada ustanove vrši se za sljedeće oblasti:

- upravljanje i organizacija,
- nastava/učenje i obuka,
- postignuća učenika/učenica, odnosno polaznika/polaznica stručnog obrazovanja,
- saradnja koja omogućava da se odgovori na potrebe partnera u stručnom obrazovanju,
- usklađenost rada sa zakonskim propisima,
- kvalitet nastavnika/nastavnica, trenera/trenerica i saradnika/saradnica (drugog osoblja),
- upravljanje kvalitetom,
- materijalni resursi,
- vođenje dokumentacije i procedure,
- provjera kompetencija.

Predlogom izmjena i dopuna Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, predviđena je norma da licencirani organizatori obrazovanja odraslih moraju, najkasnije 4 godine od dana stupanja zakona na snagu, da prilagode svoje poslovanje i predaju Ministarstvu dokumentaciju kako bi se sproveo postupak licenciranja istih. Na ovaj korak Ministarstvo se odlučilo kako bi došlo do stvarnih podataka o tome koliko organizatora obrazovanja odraslih aktivno učestvuje u postpuku obuka.

Takođe, istim zakonom propisano je da licenca organizatorima obrazovanja odraslih važi pet godina. Kao dodatna mjera obezbjeđivanja tačnih i kvalitetnih podataka organizatorima obrazovanja odraslih, Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju propisana je obaveza unosa podataka u MEIS sistem, najkasnije 15 dana od dana prijave kandidata.

Predlogom Zakona o nacionalnim stručnim kvalifikacijama propisano je da je Isptni centar nadležan za sprovođene ispita za provjeru znanja, vještina i kompetencija za sticanje stručne kvalifikacije. Predviđeno je da Ispitni centar izdaje sertifikat kandidatu koji je uspješno završio ispit za sticanje nacionalne stručne kvalifikacije do nivoa visokog obrazovanja, dok potvrđuje o stečenoj mikrokvalifikaciji i ključnoj kompetenciji izdaje organizator obrazovanja. Na ovaj način, obezbjeđeno je osiguranje kvaliteta.

U cilju usklađivanja sa zakonima, predviđeno je donošenje novih podzakonskih akata koji se, prije svega, odnose na uslove koje organizatori obrazovanja odraslih moraju da ispune kako bi dobili licencu za rad, ali i revidiranje pravilnika o dokumentaciji koju vode organizatori obrazovanja odraslih.

Aktivnosti	Ciljna grupa	Nosioci aktivnosti	Indikatori	Vremenski okvir / Finansijska sredstva
Organizacija interne i ekstrne evaluacije rada organizatora obrazovanja odraslih	Licencirani organizatori obrazovanja odraslih	Licencirani organizatori obrazovanja odraslih CSO	Sprovedene interne evaluacije i najmanje 5 eksternih evaluacija godišnje	2025-2029 0€
Realizacija postupka licenciranja organizatora obrazovanja odraslih u skladu sa Opštim zakonom o obrazovanju i vaspitanju	Licencirani organizatori obrazovanja odraslih	MPNI	Sprovedeno licenciranje organizatora obrazovanja odraslih/broj sprovedenih postupaka licenciranja	2027-2028. 0€
Osiguranje kvaliteta u sticanju nacionalnih stručnih kvalifikacija, mikrokvalifikacija i ključnih kompetencija	Licencirani organizatori obrazovanja odraslih	ICCG CSO	Sprovedeni ispiti za sticanje nacionalne stručne kvalifikacije, mikrokvalifikacije i ključne kompetencije	2025-2029. 0€
Izrada pravilnika o uslovima koje organizatori obrazovanja treba da ispune u postupku dobijanja licence za rad, kao i pravilnika o andragoškoj dokumentaciji	Licencirani organizatori obrazovanja odraslih	MPNI CSO ICCG Organizatori obrazovanja odraslih	Usvojeni podzakonski akti	2025-2026. 0€
Osiguranje unosa podataka o programima obrazovanja odraslih i polaznicima/ polaznicama u informacioni sistem Ministarstva (MEIS)	Licencirani organizatori obrazovanja odraslih	MPNI	Organizatori obrazovanja odraslih redovno unose podatke u MEIS	2025-2029. 0€

2.5. STVARANJE USLOVA ZA UKLJUČIVANJE CRNE GORE U PIAAC ISTRAŽIVANJE

Obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje od strateškog je značaja za razvoj savremenog društva. Samo zemlje sa razvijenim ljudskim resursima mogu svojim građanima da obezbijede visok standard života i potrebnu socijalnu uključenost. Zato je obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje u XXI vijeku postalo jedna od najvažnijih sektorskih politika u obrazovnim sistemima svih razvijenih država. Evropska unija je razvoj cjeloživotnog učenja odredila kao jedan od najvažnijih indikatora uspješnosti zemalja EU ka postizanju visoke zaposlenosti i razvijenosti njenih država. Ulaganja u obrazovanje odraslih su različita u državama EU. U Crnoj Gori ne postoji pouzdana evidencija o ulaganjima javnog i privatnog sektora u obrazovanje odraslih, niti su ista evidentirana kao posebna stavka u njihovom budžetu.

U cilju podizanja kvaliteta obrazovanja odraslih u Crnoj Gori, u narednom periodu je potrebno intenzivirati rad na uključivanju Crne Gore u PIAAC istraživanje.

PIAAC (Programme for the International Assessment of Adult Competencies) je globalni program Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) koji procjenjuje vještine i kompetencije odraslih osoba. Cilj PIAAC-a je pružiti podatke o nivoima osnovnih vještina potrebnih za život, rad i učenje u savremenom društvu.

PIAAC ispituje tri ključne oblasti:

1. **Pismenost** - Sposobnost razumijevanja i korišćenja pisanog teksta za postizanje ciljeva, razvijanje znanja i učestvovanje u društvenom životu.
2. **Numeričke vještine** - Sposobnost korišćenja matematičkih koncepata u rješavanju problema svakodnevnog života, poput upravljanja finansijama ili razumijevanja grafika i tabela.
3. **Rješavanje problema u tehnološki bogatom okruženju** - Sposobnost korišćenja digitalnih alata za pronalaženje, analiziranje i komunikaciju informacija u rješavanju problema.

Ciljevi PIAAC-a su:

1. Procjena kompetencija - analizirati nivo osnovnih vještina odraslih (16–65 godina) u različitim zemljama.
2. Povezanost s ekonomijom - utvrditi kako nivo kompetencija utiče na zapošljivost, produktivnost i zaradu.
3. Razvoj politika - pružiti podatke kreatorima politika za poboljšanje obrazovnih programa i tržišta rada.

PIAAC koristi upitnike i testove za procjenu kompetencija odraslih, uključujući pitanja o njihovim vještinama, obrazovanju, radnom iskustvu i svakodnevnim aktivnostima.

Rezultati PIAAC-a pomažu u identifikaciji nivoa pismenosti i numeričkih vještina u populaciji, analizi uticaja obrazovanja i obuka na tržište rada, razumijevanju socijalne i ekonomske nejednakosti.

Ako bi Crna Gora učestvovala u PIAAC-u, dobijeni podaci mogli bi poboljšati obrazovne politike identifikacijom slabosti u obrazovanju odraslih i osnovnim vještinama, podržati ekonomski razvoj omogućavanjem bolje obuke radne snage prema potrebama tržišta, promovisati cjeloživotno učenje kroz jačanje programa opismenjavanja, stručne prekvalifikacije i digitalne edukacije.

PIAAC predstavlja značajan alat za razumijevanje kompetencija odraslih i njihovu povezanost s ekonomijom i društvom. Njegova primjena u Crnoj Gori mogla bi značajno doprinijeti razvoju obrazovnih i radnih politika.

Aktivnosti	Ciljna grupa	Nosioci aktivnosti i partnerske institucije	Indikatori	Vremenski okvir / Finansijska sredstva
Promotivne aktivnosti u stručnoj javnosti o značaju učešća Crne Gore u PIAAC istraživanju	Predstavnici/ Predstavnice stručne javnosti	CSO/ MPNI ICCG	Organizovana najmanje 2 okrugla stola godišnje	2025-2030 0€
Aktivnosti na učlanjenju u PIAAC	Licencirani organizatori obrazovanja odraslih Institucije	ICCG MPNI	Realizovane aktivnosti na ispunjenju uslova za učlanjenje Crne Gore u PIAAC	2025-2029 640.000€

3. DETALJNA RAZRADA I PRAĆENJE REALIZACIJE CILJEVA PLANA OBRAZOVANJA ODRASLIH

Na osnovu Plana obrazovanja odraslih, u skladu sa članom 34 Zakona o obrazovanju odraslih, priprema se Godišnji plan obrazovanja odraslih u kojem se detaljno razrađuju oblasti obrazovanja odraslih i aktivnosti koje se raspoređuju na jedinice lokalne samouprave. U Godišnjem planu se navode aktivnosti, nosioci aktivnosti i potrebna sredstva za njihovo ostvarivanje.

Praćenje realizacije Plana obrazovanja odraslih odnosno Godišnjeg plana, vrši Centar za stručno obrazovanje u saradnji sa institucijama i organizacijama koje su nosioci aktivnosti. Centar za stručno obrazovanje priprema Izveštaj o realizovanim aktivnostima i broju polaznika na godišnjem nivou i dostavlja ga Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija za svaku prethodnu godinu do 31. marta naredne.

**Ministarstvo
prosvjete, nauke
i inovacija**

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija

NAZIV PROPISA

Plan obrazovanja odraslih za period 2025-2029.

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa („status quo” opcija)?

Neophodnost donošenja Plana obrazovanja odraslih definisana je članom 31 Zakona o obrazovanju odraslih („Službeni list Crne Gore”, br. 20/11 i 47/17).

Predloženi Plan obrazovanja odraslih 2025–2029. nastojaće da riješi nekoliko ključnih problema kao što su: poboljšanje kvaliteta, dostupnosti, relevantnosti i praćenja procesa obrazovanja odraslih, kako bi se povećala zapošljivost, osnažile ranjive grupe i programi obrazovanja uskladili sa potrebama tržišta rada.

Radna grupa definisala je prioritetne aktivnosti za naredni, četvorogodišnji, period, a Plan će biti osnova za izradu i donošenje godišnjih planova obrazovanja odraslih koji će sadržati i definisati bliže aktivnosti i sredstva potrebna za realizaciju.

Realizacijom Plana nastojaće se riješiti problem niskog učešća odraslih u procesima cjeloživotnom učenju i neusklađenost obrazovne ponude sa potrebama tržišta rada.

Plan uključuje realizaciju informativnih kampanja, kreiranje digitalne platforme sa svim neophodnim informacijama u vezi sa sistemom obrazovanja odraslih i organizaciju događaja kojim bi se povećala svijest o značaju cjeloživotnog učenja.

Nedonošenje navedenog Plana, značilo bi neispunjavanje obaveza Ministarstva propisanih Zakonom o obrazovanju odraslih.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Naveći usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Prioritetne aktivnosti koji su definisane Planom obrazovanja odraslih za period 2025-2029. su:

1. Unapređenje kvaliteta programa obrazovanja,
2. Povećanje učešća odraslih u cjeloživotnom učenju kroz unapređenje dostupnosti obrazovane ponude,
3. Promovisanje cjeloživotnog učenja,
4. Obezbjedivanje kvaliteta i praćenje rada organizatora obrazovanja odraslih,
5. Stvaranje uslova za uključivanje Crne Gore u PIAAC istraživanje.

Ovako definisane prioritetne aktivnosti za cilj imaju da se unaprijedi stanje u oblasti obrazovanja odraslih. Veliki broj programa obrazovanja potrebno je inovirati i unaprijediti, kako bi polaznici koji završe obuke mogli da budu konkurentniji na tržištu rada. Unapređenje dostupnosti obrazovne ponude veoma je bitno jer veća uključenost odraslih u obrazovne procese mora biti cilj kojim težimo. Kontinuirano usavršavanje i sticanje novih znanja direktno utiču na privredu, kao i na smanjenje stope nezapošljenosti. Izrada kvalitetnih programa obrazovanja mora biti

praćena i obezbjeđivanjem kvaliteta i praćenjem rada organizatora obrazovanja odraslih. Kroz inspekcijske kontrole, eksternu evaluaciju i druge oblike kontrole mora se obezbjeđiti da organizatori obrazovanja odraslih realizuju svoje obuke u skladu sa programima obrazovanja, obezbjeđujući sve potrebne kadrovske, materijalne i druge uslove propisane programima. Prioritetni pravci djelovanja definisani Planom obrazovanja odraslih usklađeni su sa ciljevima Reformske agende Crne Gore (2024-2027).

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema (uvijek treba razmatrati „status quo” opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa)?
- Obrazložiti preferiranu opciju.

Realizacijom predviđenih aktivnosti, nezaposleni će biti u prilici da povećaju svoje šanse za zaposlenje, a zaposleni će, kroz učenje, povećati produktivnost i efikasnost u radu.

Prilikom izrade ovog dokumenta uvažavane su i preporuke iz sljedećih dokumenata:

- Strategija Evropa 2020 – Evropski ekonomski i socijalni komitet,
- Preporuka Evropskog parlamenta i Savjeta o evropskom okviru kvalifikacija za učenje odraslih,
- Preporuka Savjeta od 16. juna 2022. godine o evropskom pristupu mikrokvifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost,
- Rezolucija Savjeta o novoj evropskoj agendi za obrazovanje odraslih za period 2021-2030,
- Rezolucija Savjeta o strateškom okviru za evropsku saradnju u obrazovanju i obuci ka Evropskom prostoru obrazovanja i šire,
- Evropski stub socijalnih prava,
- Deklaracija iz Porta,
- Evropska agenda vještina za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost,
- Strategija za digitalizaciju obrazovnog sistema 2022-2027,
- Put ka unapređenju vještina: Nove prilike za odrasle,
- Kompetencije za cjeloživotno učenje - Evropski okvir kvaliteta za obrazovanje odraslih (EQAVET).

Sprovođenje Plana obrazovanja odraslih (2025–2029) donosi dugoročna rješenja za ključne probleme obrazovanja odraslih, osigurava veće učešće građana u cjeloživotnom učenju, poboljšava zapošljivost i konkurentnost radne snage, unapređuje kvalitet obrazovanja kroz standarde i evaluacije, doprinosi ekonomskom i društvenom razvoju Crne Gore.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu (nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne)?
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)?
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti?
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija?
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predloženi Plan obrazovanja odraslih (2025–2029) ima širok uticaj na građane, privredu i obrazovne institucije, donoseći brojne pozitivne promjene. Direktni pozitivni efekti uključuju povećanje zapošljivosti kroz kvalitetnije i dostupnije obrazovne programe, posebno u oblastima digitalne i zelene ekonomije, dok će ranjive grupe imati bolji pristup obrazovanju. Privreda, posebno mala i srednja preduzeća, dobiće kvalifikovaniju radnu snagu. Takođe, podržava se

razvoj preduzetništva i novih privrednih subjekata, omogućavajući veću konkurenciju na tržištu. Plan obrazovanja odraslih predstavlja ključni korak ka stvaranju društva u kojem je cjeloživotno učenje dostupno svima, doprinoseći ekonomskoj stabilnosti i društvenom razvoju. Sprovođenje aktivnosti iz Plana ne zahtijeva dodatne troškove za građane, a troškovi koji su planirani za partnere koji su nosioci aktivnosti ostvaruju se kroz redovne aktivnosti.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbjeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za realizaciju većine aktivnosti predviđenih Planom obrazovanja odraslih sredstva su obezbjeđena u budžetu za tekuću godinu. Nosioci aktivnosti planiranih Planom ove aktivnosti realizuju kao dio svojih redovnih poslova (Centar za stručno obrazovanje radi na pripremi programa obrazovanja, realizuje promotivne kampanje, Zavod za zapošljavanje realizuje programe kojima se subvencionišu organizatori obrazovanja za obuke lica koja se nalaze na evidenciji Zavoda).

Takođe, aktivnosti izrade programa obrazovanja, razvijanje programa iz oblasti digitalne i zelene ekonomije, promotivne aktivnosti poklapaju se sa aktivnostima koje su predviđene Reformskom agendom Crne Gore, te su sredstva za realizaciju istih obezbjeđena kroz istu.

Zakonom o obrazovanju odraslih propisano je da za programe obrazovanja koji se finansiraju iz javnih prihoda (osposobljavanje za prvu kvalifikaciju, programi prekvalifikacije, dokvalifikacije, specijalizacije, stručnog usavršavanja, odnosno sticanja ključne kompetencije i dr.), koji su obuhvaćeni godišnjim planom obrazovanja, odrasli ne učestvuju u troškovima obrazovanja. U tom pravcu, Planom obrazovanja predviđena su sredstva u iznosu od 1.200.000 EUR, za period od 2025-2028, sa ciljem da javni sektor subvencionišu organizatore obrazovanja odraslih u realizaciji programa obrazovanja koji vode osposobljavanju za prvu kvalifikaciju, programe prekvalifikacije i dokvalifikacije, što je aktivnost koju realizuje ZZZCG. Opredijeljena budžetska sredstva ZZZCG za navedene aktivnosti za tekuću godinu iznose 480.000 EUR.

Crna Gora, u cilju stvaranja kvalitetnijeg sistema obrazovanja odraslih, mora težiti ka učlanjenju u PIAAC istraživanje. U tom pravcu, Planom obrazovanja odraslih predviđene su aktivnosti koje se moraju realizovati da bi se taj cilj ispunio. Sredstva neophodna za ovu aktivnost, koju realizuje Ispitni centar Crne Gore, iznose 640.000 EUR za period od pet godina. Ispitni centar Crne Gore, za tekuću godinu nije planirao u svom budžetu sredstava za ovu aktivnost, ali je Novim razvojnim politikama za period 2026-2028. godine, predložio Ministarstvu finansija odobravanje sredstava za ove aktivnosti.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U izradi Plana obrazovanja odraslih za period 2025-2029. učestvovali su predstavnici Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, Centra za stručno obrazovanje, Ispitnog centra Crne Gore, Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalnog dijaloga, Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, Ministarstva socijalnog staranja, brige o porodici i demografiji, Ministarstva ekonomskog razvoja, Unije poslodavaca Crne Gore, Unije slobodnih sindikata Crne Gore, Saveza sindikata Crne Gore, Privredne komore Crne Gore, kao i predstavnici srednjih škola koje u svom sastavu imaju centre za obrazovanje odraslih.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Planom obrazovanja odraslih za svaku aktivnost određen je i mjerljivi indikator kojim će se pratiti realizacija aktivnosti. Za svaku aktivnost, takođe, određeni su i nosioci koji su odgovorni za sprovođenje Plana.

Na osnovu Plana obrazovanja, Centar za stručno obrazovanje priprema Godišnji plan obrazovanja, koji predstavlja detaljnu razradu aktivnosti predviđenih Planom.

Za realizaciju aktivnosti navedenih u planu odgovorni su nosioci, a monitoring realizacije Plana sprovodi Ministarstvo.

Datum i mjesto

Podgorica, 24. mart 2025. godine

Starješina

Andela Jurić-Stjepanović